

Шевченко Є., студент, Корсун О., магістр
Кравчук О., магістр, Кривой Я., магістр,
Мала В., магістр
Таврійський національний університет ім. В.І.
Вернадського, м. Київ, Україна

ДІАГНОСТИКА ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Розглядаючи зовнішнє і внутрішнє середовище підприємств регіону, можна сформуванати ряд факторів, під впливом яких змінюються основні аспекти їх соціально-економічної діяльності, а отже і рівень підприємницького потенціалу – споживчий рівень, політична та економічна ситуація в галузі, соціальний аспект, організаційні зміни, інноваційний рівень підприємств, виробнича база, фінансові ресурси, кадровий склад. Види впливу середовища на формування підприємницького потенціалу та стійкого функціонування підприємств в цілому різноманітні, у зв'язку з чим при їхньому розгляді необхідне використання чіткої системи, що дозволить певним чином їх упорядкувати. У сукупності факторів, які спричиняють вплив на соціально-економічну діяльність підприємств і які змушують вносити зміни до організаційно-економічного механізму розвитку підприємницького потенціалу, пропонується застосовувати таку категорію як економічна діагностика. У цілому, економічна діагностика спрямована визначення стану господарської діяльності на підприємствах й оцінку економічних наслідків, пов'язаних з реалізацією управлінських рішень, що напряду пов'язано з раціональним використанням підприємницького потенціалу.

Економічна діагностика факторів формування підприємницького потенціалу впливає на розвиток суб'єктів господарювання та дозволяє вирішити ряд питань, які відіграють значну роль для стійкого функціонування підприємств:

- оцінити стан підприємства (господарської системи, об'єднання) в умовах обмеженої інформації;

- проаналізувати режим функціонування механізму розвитку підприємницького потенціалу, його ефективність і на цій основі - стабільність роботи підприємств;

- розглянути можливі наслідки управлінських рішень, зв'язаних з динамікою і структурою потенціалу і виробництва з погляду ефективності використання підприємницького потенціалу, фінансового стану і платоспроможності підприємств.

Мета діагностики факторів формування підприємницького потенціалу організації - підвищення ефективності його роботи на основі системного вивчення всіх його елементів і узагальнення їхніх результатів. Правильний вибір і постановка завдань діагностики факторів мають практичне значення для галузей промисловості. На основі поставлених цілей і з урахуванням наявних можливостей визначається розмір підприємницького потенціалу організації, розробляються засоби досягнення оптимальних рішень, підбираються методи управління, прогнозуються зміни в організаційному, технологічному, комерційному й інших видах діяльності підприємств. Система цілей і завдань аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств конкретизується щодо змісту, часу реалізації і рівня [1].

Предметом діагностики факторів формування підприємницького потенціалу є оцінювання виробничих і економічних результатів, фінансового стану, результатів соціального розвитку і використання трудових ресурсів, стан і використання основних фондів, витрат на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг), визначення ефективності.

Діагностика факторів формування підприємницького потенціалу організації заснована на комплексному вивченні процесів і результатів техніко-економічного розвитку підприємств і виявленні основних причинно-наслідкових зв'язків. Вона включає дослідження сукупності технологічних, соціально-економічних, правових, екологічних і інших процесів, закономірностей формування, побудови і функціонування систем управління; принципів побудови організаційних структур, оцінювання ефективності застосовуваних методів інформаційного, матеріально-технічного і кадрового забезпечення. У процесі діагностики факторів, який впливає на формування підприємницького потенціалу організації, розглядаються фінансова, маркетингова, кадрова і управлінська його діяльність.

Під час галузевого розподілу промисловості регіону характерні такі фактори зростання підприємницького потенціалу, які запропоновано звести у таблицю, що містить дві основні їх групи - фактори, що сприяють і перешкоджають розвитку підприємницького потенціалу підприємств (табл. 1).

Таблиця 1

Фактори, що впливають на розвиток підприємницького потенціалу організацій [2]

Група факторів	Фактори, що перешкоджають розвитку підприємницького потенціалу	Фактори, що сприяють розвитку підприємницького потенціалу
Економічні, Технологічні	недолік засобів для належного фінансування галузі; слабкість матеріально- і науково-технічної бази і застаріла технологія, відсутність резервних галузей; домінування інтересів поточного виробництва	наявність резерву фінансів, матеріально-технічних засобів; наявність прогресивних технологій; наявність необхідної господарської і науково-технічної інфраструктури, матеріальне заохочення за трудову активність
Політичні, Правові	обмеження з боку антимонопольного, податкового, патентно-ліцензійного законодавства	законодавчі заходи (особливо пільги) що заохочують підприємницьку діяльність, державна підтримка інвестицій

Організаційно-управлінські	устояні організаційні структури, зайва централізація, авторитарний стиль управління, перевага вертикальних потоків інформації; відомча замкнутість, труднощі міжгалузевих і міжорганізаційних взаємодій, твердість у плануванні; орієнтація на сформовані ринки; орієнтація на короткострокову окупність; складність узгодження інтересів учасників управлінського складу	гнучкість організаційних структур, демократичний стиль управління, переваги горизонтальних потоків інформації, самопланування, допущення коригувань; децентралізація, автономія, формування цільових проблемних груп
Соціально-психологічні, Культурні	опір змінам, що можуть викликати такі наслідки, зміна статусу, необхідність пошуку нової роботи, перебудова сталих способів діяльності, порушення стереотипів поведіння, що склалися, традицій; острах невизначеності, побоювання покарань за невдачу; опір усьому новому, що йде ззовні	моральне заохочення, суспільне визнання; забезпечення можливостей самореалізації збільшення творчої праці; нормальний психологічний клімат у трудовому колективі

Треба зазначити, що процес формування, використання, реалізації підприємницького потенціалу може змінюватися в залежності від характеру конкурентного ринку. Зміни стану конкурентного ринку можуть призвести до різних наслідків використання підприємницького потенціалу підприємств. Управління підприємницьким потенціалом повинно орієнтуватися на розвиток не максимальних можливостей, а лише тих можливостей, що забезпечать конкурентну перевагу та результативність роботи підприємства, відповідаючи вимогам та умовам функціонування зовнішнього конкурентного середовища.

В цілому слід зазначити, що економічна діагностика стану підприємств дає змогу в повному обсязі використовувати підприємницький потенціал, забезпечує йому можливість як реалізовувати визначені цілі і завдання, так і формувати внутрішнє середовище, зберігаючи власні конкурентні позиції.

Список використаних джерел:

1. Воронкова А.Е. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: монографія / А.Е. Воронкова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 520 с.
2. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия: Монография. / Е.В. Лапин - Сумы. Итд «Университетская книга», 2002. — 310 с.
3. Матвеев В.В. Сутність стратегічного управління конкурентним потенціалом підприємства / В.В. Матвеев // Молодий вчений. – 2015. – № 2(2). – С. 179–184.